

دکترین بلر برای بوش در جنگ عراق

همراه با مقاله

نظریه‌ای برای ورود به مباحث سیاسی بین‌الملل

دکتر سید وحید کریمی

دکترین (آموزه) بلر برای بوش در جنگ عراق

(همراه با مقاله نظریه‌ای برای ورود به مباحث سیاسی بین‌الملل)

□ دکتر سید وحید کریمی

● طراح جلد: حمیدرضا رحمانی

● حرفه‌چینی و صفحه‌آرایی: انتشارات کویر، نسرین قدرتی

● لیتوگرافی و چاپ: غزال

● صحافی: کیمیا

● شمارگان: ۲۰۰۰

● چاپ ازل: ۱۳۸۴

● نشانی: تهران، صندوق پستی: ۶۴۹۴-۱۵۸۷۵

● تلفن: ۸۳۰۱۹۹۲ فاکس: ۸۸۴۲۲۱۷

● شابک: ۹۶۴-۸۱۶۱-۳۲-۱ ISBN: 964-8161-32-1

○ کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

کریمی، وحید، ۱۳۳۶.

دکترین (آموزه) بلر برای بوش در جنگ عراق همراه با مقاله نظریه‌ای برای ورود به مباحث سیاسی بین‌الملل / وحید کریمی. -- تهران: کویر، ۱۳۸۴.

ISBN: 964-8161-32-1

۱۲۰ ص.

عنوان دیگر: نقش بلر و بوش در جنگ عراق (همراه با مقاله نظریه‌ای برای ورود به مباحث سیاسی بین‌الملل).

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.

نمایه.

۱. عراق -- تاریخ -- حمله ایالات متحده، ۲۰۰۳ م. ۲. عراق -- تاریخ دخالت انگلستان، ۲۰۰۳ م. ۳. عراق -- تاریخ -- دخالت ایالات متحده، ۲۰۰۳ م. ۴. بلر،

تونی، ۱۹۵۳ م. Blair, Tony. ۵. بوش، جورج واکر، ۱۹۴۶ م. Bush, Georg

Walker. ۶. سیاست جهانی، قرن ۲۱ م. الف. عنوان.

۹۵۶/۷.۴۴۳

DS ۷۹/۷/ ۴۴۸

۸۴۳-۳۷۷۱۹

کتابخانه ملی ایران

فهرست مطالب

مقدمه.....	۹
------------	---

فصل اول:

- پروژه استقرار سپر دفاع موشکی و حادثه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ در امریکا ..	۱۵
- دکترین تونی بلر نخست وزیر انگلیس برای امریکا	۱۹
- سیاست انگلیس در رابطه با امریکا در سال ۲۰۰۱	۲۳
- مشکلات اروپا و امریکا قبل از واقعه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱	۲۷
- اقدام ماهرانه انگلیس، دراستفاده از قدرت امریکا در راستای منافع انگلیس .	۳۰
- سیاست انگلیس در رابطه با امریکا بعد از حادثه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱	۳۲

فصل دوم:

- سیاست انگلیس در رابطه با امریکا در سال ۲۰۰۲	۴۱
---	----

فصل سوم:

- سیاست انگلیس در رابطه با امریکا در سال ۲۰۰۳	۶۵
---	----

فصل چهارم:

- گزارش کمیته سنای امریکا در مورد

«عملکرد سازمان‌های جاسوسی امریکا در جنگ عراق» ۷۵

- انتقادات نسبت به گزارش کمیته سنای امریکا ۸۰

- گزارش «باتلر» در انگلیس در مورد

«عملکرد سازمان‌های جاسوسی انگلیس در جنگ عراق» ۸۲

- انتقاد نسبت به گزارش باتلر ۸۵

- نکته فراموش شده؛ چگونگی ارتباط سازمان‌های جاسوسی امریکا و انگلیس

در تصمیم‌گیری برای جنگ در عراق ۹۱

- نقش بلر نخست‌وزیر انگلیس در تصمیم‌گیری برای جنگ عراق:

«سوء استفاده از امریکا توسط انگلیس» ۹۴

فصل پنجم:

- نظریه‌ای برای ورود به مباحث سیاسی بین‌الملل ۱۰۵

نمایه ۱۱۹

مقدمه

در آستانه نوروز سال ۱۳۸۲ (مارس سال ۲۰۰۳ میلادی) نیروهای نظامی دو کشور آمریکا و انگلیس علیرغم مخالفت جامعه جهانی، با حمله ناگهانی به کشور عراق حکومت این کشور را ساقط و کشور عراق را اشغال نمودند. ظاهراً جنگ علیه عراق اینگونه تصور شده است که دولت جمهوریخواه در آمریکا با بهانه قراردادن حمله ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ در خاک آمریکا اقدام به ایجاد تحولات گسترده در خاورمیانه نموده است. دقیقاً مشخص نیست چه عواملی باعث حوادث در نیویورک و خاورمیانه گردید.^(۱) اما به غیر از حکومت طالبان در افغانستان که ساقط شد، دولت جورج بوش (پسر) از حزب جمهوریخواه در آمریکا با اعلام سه کشور عراق، کره شمالی و جمهوری اسلامی ایران به عنوان محور شرارت^(۲) در صدد دگرگونی روش سیاسی این کشورها برآمد. البته قبل از وقوع حادثه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱، بین آمریکا و انگلیس از یک سو و فرانسه و امارات فرانسه در قاره اروپا از سوی دیگر مشکلاتی بر سر تدابیر امنیتی

1. Bush-Kerry First Presidential debate, October 1, 2004.

2. President's Union Address, *White House*, January 28, 2002.

در اروپا فراهم آمده بود. آیا ارتباطی بین مشکلات موجود در بین کشورهای غربی و مسایل خاورمیانه وجود دارد یا خیر موضوعی است که به آن پرداخته خواهد شد. اما آنچه مهم است نقش انگلیس در هدایت سیاست خاورمیانه‌ای امریکا است که ارتباط آن با مسائل داخل اروپا حائز اهمیت می‌باشد. دولت جورج بوش (پسر) در اواخر سال ۲۰۰۰ میلادی بعد از به قدرت رسیدن، علناً اشتیاق جمهوریخواهان به در قاره آسیا و پاسفیک در سیاست خارجی امریکا را اعلام داشت. در حالی که فرانسه از چنین سیاستی استقبال کرد و از حمایت نسبی امریکا در ایجاد ارتش مستقل اروپایی^(۱) برخوردار بود، سیاستمداران انگلیسی به خاطر از دست دادن جایگاه خود نسبت به فرانسه در امور تدابیر امنیتی اروپا نگران بودند. انگلیس واقف بود که اگر امریکا در خاورمیانه درگیر^(۲) شود، به علت نیاز کاخ سفید به همیاری انگلیس در مسائل خاورمیانه، انگلیس می‌تواند مابه ازای کمک خود به امریکا در خاورمیانه، از امریکا در برتری جویی نسبت به فرانسه در اروپا استفاده نماید. استقرار سپر دفاع موشکی^(۳) امریکا در اروپا، برای چندین دهه، استقلال امنیتی اروپا به رهبری فرانسه را منتفی و قاره اروپا را وابسته به چتر امنیتی امریکا می‌کرد و این دقیقاً همان چیزی بود که سیاستمداران انگلیسی خواهان اجرای آن بودند. استقرار سپر دفاع موشکی با توجه به پیچیدگی در تکنولوژی و هزینه گزاف و اکراه کشورهای اروپایی می‌بایست از پشتوانه توجیه تهدید علیه اروپا و بعضاً امریکا توسط کشورهای به زعم غرب، یاغی و خاورمیانه اسلامی برخوردار می‌بود.

علیرغم مخالفت اذهان عمومی در اروپا که با تظاهرات مردمی همراه بود؛ جنگ علیه عراق با حمایت نظامی تعداد محدود کشورهای حامی امریکا صورت پذیرفت و رژیم صدام حسین دیکتاتور مادام‌العمر عراق سقوط کرد. در

1. European Security and Defence Policy-ESDP & European Security and Defence Identity-ESDI.

2. Engagement.

3. National Missile Defence-NMD & Tether Missile defence-TMD.

حمله اولیه به کشور عراق فقط نیروهای نظامی سه کشور امریکا، انگلیس و استرالیا شرکت داشتند. اما در اشغال عراق که پس از حمله ادامه یافت، تقریباً ۳۰ کشور با اعزام نیرو و یا کادر لجستیک و پزشکی شرکت داشتند. در محافل علمی، رسانه‌ای و اذهان عمومی غرب اعتراض نسبت به آنچه جورج بوش رئیس جمهور امریکا و تونی بلر نخست وزیر انگلیس بدون مجوز سازمان ملل متحد انجام دادند؛ افزایش یافت. مشروعیت اقدام نظامی امریکا و انگلیس در هاله‌ای از ابهام فرو رفت. اعتراض مردم به خاطر طرفداری از رژیم صدام در عراق نبود، بلکه به دلیل اقدام خودسرانه امریکا و انگلیس در تغییر رژیم‌های کشورهای مخالف خود صورت می‌گرفت. در این رابطه ایجاد قوانین جدید در سازمان ملل متحد و استراتژی امنیتی جدید امریکا که بعد از حادثه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ مبنی بر اقدام نظامی پیشگیرانه^(۱) تدوین شده بود، مورد سؤال واقع می‌شد.

فشار اذهان عمومی و رسانه‌ای در غرب باعث گردید تا دولت جمهوریخواه بوش در امریکا کمیته‌ای از مجلس سنای امریکا را مأمور بررسی عملکرد سازمان‌های جاسوسی امریکا در جنگ با عراق نماید. البته قدرت این کمیته در رسیدگی به موضوع بسیار محدود و در چارچوب خاصی مشخص شده بود. کاخ سفید بر مبنای اطلاعات دریافتی از دولت انگلیس، رژیم صدام را متهم کرد که از کشور نیجر در افریقا اقدام به خرید اورانیوم برای تولید بمب اتمی نموده است و قادر است در ظرف ۴۵ دقیقه سلاح کشتار جمعی تولید کند. بدین ترتیب دولت‌های امریکا و انگلیس توجیه لازم برای جنگ علیه عراق را مهیا نمودند. فشار اذهان عمومی برای رسیدگی به اقدام دولت امریکا هنگامی به اوج خود رسید که مشخص شد اطلاعات واصله کاخ سفید از دولت انگلیس درخصوص سلاح‌های کشتار جمعی عراق جعلی و نادرست بوده‌اند!

گزارش کمیته سنای امریکا^(۲) در تاریخ ۷ ژوئیه سال ۲۰۰۴ منتشر شد. از

1. U.S. National Security Strategy, September 2002.

2. Senate Committee Report., July 7, 2004.

آنجایی که گزارش فقط اقدامات سازمان‌های جاسوسی آمریکا را مورد بررسی قرار داده بود و به نقش سیاستمداران در جنگ عراق اشاره‌ای نداشت، مورد انتقادهای متعدد قرار گرفت. جالب اینکه دولت انگلیس نیز تحت فشار رسانه‌ها و اذهان عمومی مجبور شد کمیته‌ای برای بررسی عملکرد سازمان‌های جاسوسی انگلیس در رابطه با جنگ عراق تعیین کند. تونی بلر نخست‌وزیر با تشکیل کمیته‌ای که خود رأساً در انتخاب اعضای آن تصمیم گرفت لرد باتلر از منصوبین به دربار سلطنتی انگلیس را با اختیارات محدود و تعریف‌شده مسئول تهیه گزارش کرد. گزارش باتلر^(۱) در انگلیس درست یک هفته بعد از انتشار گزارش کمیته سنای آمریکا در ۱۴ ژوئیه سال ۲۰۰۴ منتشر شد. گزارش باتلر نیز مورد انتقاد قرار گرفت زیرا نقش سیاستمداران انگلیس در جنگ عراق را عمداً نادیده گرفت. مقایسه دو گزارش دولت آمریکا و دولت انگلیس از اهمیت خاصی برخوردار است. درحالی که بخش‌هایی از گزارش کمیته سنای آمریکا محرمانه است، گزارش باتلر تماماً آشکار است. گزارش کمیته سنای آمریکا صریح، متقدهانه و علناً افشاگر درهم ریختگی سازمان‌های اطلاعاتی آمریکا است و اشاره‌ای به نقش رئیس‌جمهور آمریکا در تصمیم‌گیری برای جنگ ندارد. اما گزارش باتلر با پیچیده و گسترده کردن معمای تصمیم‌گیری برای جنگ، نخست‌وزیر انگلیس به‌عنوان بالاترین رکن تصمیم‌گیر در جنگ عراق را تبرئه می‌نماید. برخلاف گزارش کمیته سنای آمریکا، گزارش باتلر از وجهه‌ای پژوهشگرانه و دفاع‌کننده از اقدام دولت انگلیس در حذف رژیم صدام حسین در عراق برخوردار است.

آنچه هیچ‌یک از گزارشات (سنای آمریکا و باتلر انگلیس) به آن نپرداختند چگونگی ارتباط بین سازمان‌های جاسوسی دو کشور آمریکا و انگلیس در رابطه با جنگ عراق است! نظریاتی مبنی بر اینکه یک گروه متفکر^(۲) که مشخص نیست چه اشخاص سیاسی و از چه کشورهایی برای جنگ علیه عراق طراحی

1. Butler Report, July 14, 2004.

2. Group Think.

عملیاتی کرده‌اند؛ در گزارش باتلر مطرح است. مقایسه اظهارات تونی بلر نخست وزیر انگلیس قبل و بعد از جنگ عراق و پاسخ به سؤالات نمایندگان مجلس عوام، بیانگر این امر است که عزم تونی بلر در ساقط کردن رژیم صدام و ایجاد دگرگونی در خاورمیانه به مراتب بیشتر از جورج بوش در امریکا است. سؤالی که می‌تواند مطرح باشد: آیا بلر نخست وزیر انگلیس از قدرت امریکا «سوء استفاده» نموده است؟ آنچه تاکنون عنوان گردیده بدین صورت بوده که انگلیس به عنوان یک کشور متحد، پیرو امپال امریکا است. به نظر می‌رسد قضایا درست عکس آن است.

«زَبِّ زِدْنِي عِلْمًا»

زمستان سال ۱۳۸۳

سید وحید کریمی

چون تدبیر سیاست ما را درک نمی‌کنند لذا به

تولید تئوری توطئه روی می‌آورند.

«تونی بلر»